

B85/05

20 juni 1985

WESTEUROPESE CP-EN IN PARIJS BIJEEN

Op 12 en 13 juni j.l. vond in Parijs een bijeenkomst van Westeuropese CP-en plaats met als onderwerp de economische crisis. In de jaren '70 hielden de Westeuropese CP-en regelmatig conferenties over sociaal-economische kwesties. Na 1980 kwam het, waarschijnlijk ten gevolge van onderlinge tegenstellingen, daar niet meer van. Nu lijkt de draad weer te worden opgepakt. Over de vraag of met de Parijse bijeenkomst mogelijk ook een stapje in de richting van een communistische wereldconferentie is gezet, valt alleen te speculeren.

WESTEUROPESE CP-EN IN PARIJS BIJEEN

Op 12 en 13 juni j.l. vond in Parijs een bijeenkomst plaats van vertegenwoordigers van de Westeuropese CP-en. Gespreksonderwerp was de economische crisis en de houding van de deelnemende partijen daartegenover.

Initiatiefnemer tot deze twee-daagse bijeenkomst was de Franse CP (PCF), die erin was geslaagd vrijwel alle Westeuropese CP-en naar Parijs te krijgen. Op de deelnemerslijst ontbraken alleen de IJslandse en de Noorse CP. Dat de IJslandse communisten afwezig waren is niet opmerkelijk. Zij nemen in principe niet aan dergelijke bijeenkomsten deel. Waarom de Noorse communisten verstek lieten gaan, is niet bekend. In de publiciteit naar aanleiding van de bijeenkomst werd daarover ook niets vermeld. Mogelijk is de afwezigheid van de Noorse CP een gevolg geweest van de interne moeilijkheden waarmee deze partij op het ogenblik te maken heeft. Bij zo'n verklaring valt echter aan te tekenen dat partijen als bijv. de Finse en de Engelse CP, die evenzeer met interne conflicten te kampen hebben, wel vertegenwoordigd waren.

Het niveau van de afgevaardigden was hoog. De meeste partijen waren vertegenwoordigd door en of meer leden van het politiek bureau of secretariaat. Namens de Ierse CP was zelfs secretaris-generaal James STEWART present. De delegatie van de Nederlandse CP bestond uit Jan BERGHUIS, lid dagelijks bestuur en Evelien ESHUIS, kamerlid en lid partijbestuur van de CPN. Beiden houden zich vooral met sociaal-economische vraagstukken bezig. Dat gold veelal ook voor de vertegenwoordigers van de andere partijen. Daarnaast waren er een aantal mensen uit de afdeling buitenland van hun partij.

Tot de deelnemende partijen behoorden geen afgescheiden, rivaliserende groepen. Aanwezig in Parijs was dus wel de "buitenlandse" KKE, de Griekse orthodoxe, pro-Sovjet partij maar niet de eurocommunistiche concurrent, de "binnenlandse" KKE. Voor de Zweedse communisten was er de eurocommunistiche gerichte VPK maar niet de dogmatische afsplitsing daarvan, de APK, die in Oost-Europa wel een zekere erkenning geniet. Afwezig was ook de Spaanse PCPE, de pro-Sovjet concurrent van de PCE, die zelf wel vertegenwoordigd was.

Het slotcommuniqué dat na afloop werd uitgegeven, was zeer beperkt. Het vermeldde tijd, plaats en thema van de bijeenkomst, somde de deelnemende partijen op en deed verder niet veel meer dan constateren dat er "een nuttige uitwisseling van informatie en ervaring" had plaatsgevonden "in een vriendschappelijke en constructieve atmosfeer".

De betekenis van deze bijeenkomst, die ietwat onverwacht uit de lucht is komen vallen, is moeilijk aan te geven.

Opgemerkt kan worden dat de Westeuropese CP-en in de jaren '70, vooral in de tweede helft daarvan, regelmatig bijeenkomsten en conferenties hadden zoals nu in Parijs. Net als nu, waren ook toen de onderwerpen meestal van sociaal-economische aard.

Zo vonden er conferenties plaats over de problemen in de Europese staalindustrie, in de autoindustrie, over het landbouwbeleid van de EG, de positie van de vrouw e.d. Rond 1980 kwam er een eind aan die reeks. Dat zal deels een gevolg zijn geweest van het feit dat deze bijeenkomsten nogal wat meningsverschillen tussen de deelnemende CP-en aan de oppervlakte brachten, deels aan de omstandigheid dat na 1980 de "vredesstrijd" centraal kwam te staan. Die leidde echter evenzeer tot onenigheid: men denke slechts aan de mislukte Pan-Europese CP-en conferentie die in 1980, ook in Parijs, over dit onderwerp gehouden werd.

Met de huidige bijeenkomst over de economische crisis proberen de Westeuropese CP-en mogelijk de draad van een aantal jaren geleden weer op te pakken. Of dat een succes zal worden, moet worden afgewacht. De meningsverschillen van toen bestaan nu nog en al klinken die niet in het slotcommuniqué door, ze werden wel degelijk expliciet aangeduid bijv. in de bijdrage van PCF-vertegenwoordiger GREMETZ. Dat van een bijeenkomst zoals nu in Parijs gehouden, niet direct een inspirerende en eenheid brengende invloed te verwachten valt, zou ook kunnen worden afgeleid uit de bescheiden aandacht die de deelnemende partijen in hun partijpers aan de zaak gaven. In de Nederlandse communistische pers werd (totnu toe) de hele gebeurtenis niet eens vermeld.

Dat laatste geldt overigens niet voor de PCF, die de zaak juist groot bracht. De PCF had hiervoor echter een specifieke, binnenlands-politieke reden. Na de beëindiging van haar regeringsdeelname en de zware verliezen bij een aantal recente verkiezingen, probeert de PCF zich tegenover haar voormalige coalitiegenoten de socialisten, te profileren als een partij die nog wel degelijk meetelt en die zelfs het enige, echte linkse alternatief te bieden heeft. Het organiseren van een internationale bijeenkomst en de kans om van daaruit de politiek van de socialisten aan te vallen, waren daarom zaken die bijzonder goed in de PCF-kraam van pas kwamen.

Tenslotte de onvermijdelijke vraag in dit verband: is er in Parijs mogelijk een stapje gezet in de richting van een communistische wereldconferentie?. Waarschijnlijk is dat niet het geval geweest, zeker niet direct. Het onderwerp, de vrijblijvende formulering van het slotcommuniqué, het eigen belang van de PCF bij het organiseren van de Parijse bijeenkomst, de "traditie" van de Westeuropese CP-en in het houden van dit soort meetings, wijzen niet in deze richting. Aan de andere kant vormt het houden van regionale conferenties van CP-en - die, zoals van PCF-kant werd benadrukt, aantonen dat bestaande meningsverschillen gezamenlijk overleg niet uitsluiten - eerder een argument voor dan tegen zo'n door de CPSU gewenste maar door de onafhankelijk gezinde CP-en afgewezen mondiale communistische conferentie. Hier op doorgaand zou men zelfs kunnen veronderstellen dat de PCF, die zich, afgezien van een periode in de jaren '70, altijd als een gewillig instrument van Moskou heeft laten kennen, met de nu gehouden bijeenkomst twee vliegen in een klap heeft willen slaan: zowel het eigen nationaal-politieke profiel versterken als Moskou een dienst bewijzen.